

TARAJALGO SARRASKITIK 10 URTERA

GENOZIDIO ISILA ATLANTIKOKO MUGAN

Ceutako Tarajal hondartzan hamalau lagun hil zituzten duela hamar urte, itsasoz igeri Europara iritsi nahian, guardia zibilen eta Marokoko polizien tiro artean. Haien senide eta lagunak urteurrena baliatu dute justizia eskatzeko, auzia oraindik epaitegietan baita. Justizia beraientzat, eta justizia geroztik Europako hegoaldeko muga zitalean hil diren beste milaka lagunentzat: 2023an 6.618 izan dira, Ca-Minando Fronteras elkartearen arabera. Itota hil dira ofizialki, baina migrazio politika genozidek itsasoan lurperatu dituzte haien gorpuak eta memoria.

 URKO APAOLAZA AVILA

Ceutan, Duintasun Martxa batek gogoratu ditu, beste behin, duela hamar urte Tarajal hondartzan hildakoak. 2014ko otsailaren 6ko goizaldean, 300 pertsona inguru Maroko eta Espainiako Estatu banatzen dituen pasabide hartatik igerotzeko asmotan abiatu ziren, gehienak Saharaz hegoaldeko herrialde gatazkatsuetatik ihes egiten ari ziren migratzailerak. Euren buruak Marokoko poliziek atxikita ikustean, askok itsasora egin zuten jauzi, hondartzako kai-muturra igerian inguratzea zelako Europara iristeko azkeneko aukera. Baina bestaldean guardia zibilen gomazko pilotakadak eta ke-potoak zituzten zain.

Karelez kanpoko motorrekin abiadan zihoazen txalupetatik egin zieten eraso batzuei; punteria egiten aritu ziren kaitik bertatik bertara bestetzuekin. Hamalau pertsona hil ziren eta soilik 27 lagunek lortu zuten hondartzara iristea, baina

berehala kanporatu eta Marokoko jendarmeen hatzaparretan utzi zituzten.

Tarajalgo sarraskian gertaturikoa berezia bada, ez da mugako polizien axolagabekeria eta ankerkeriagatik –horretan iaioak direla askotan erakutsi digute lehenago eta geroago–, baizik eta hamar urteotan auzi judizialak izandako ibilbide etsigarriagatik. 2015ean hamasei agente deitu zituzten deklaratzera, baina epaileak kasua itxi zuen eta ordutik hona jarritako helegiteen aurrean behin eta berriz absolbitu dituzte. Orintxe bertan Espainiako Konstituzio Auzitegiak erabakiren bat hartu zain dira hildakoen senide eta lagunak.

“Hau adibide garbi bat da, erakusten duelako nola eraikitzen den mugako krimenen gaineko zigorgabetasuna eta nola legitimatzen diren arrazakeria instituzionaleko jardunbideak”. Hala dio Duintasunaren Martxako Bilboko taldeak. Ceutako mobilizazioa aurrera

eraman ahal izateko talde ugari osatu dituzte Espainiako Estatuan barrena, eta horietako bat da Bilbokoa. ARGIAri igorritako ohar batean diote hegoaldeko muga hori “ez-lekua” bihurtu dela: legedia beste modu batean ezartzen den lurralde bat, zeinean “geografiak beste kontzeptu juridiko bat” hartzen duen, Espainiako Barne ministro izandako Jorge Fernández Díezek lotsagorritu gabe esan zuen moduan. Etxe barruan dugun Bidasoako mugarako, berdinberdin balioko luke baieztapen horrek.

Yves, Samba, Daouda, Armand, Luc, Roger Chimie, Larios, Youssouf, Ousmane, Keita, Jeannot, Oumaurou, Blaise eta nola izena zuen ez dakiten beste pertsona bat. Denak izan dituzte gogoan Duintasunaren Martxan. Baina horrekin batera, “mugako erregimen genozida” ere salatu dute: “Garrantzitsua da ulertzea honek guztiak 1492ko erregimenarekin hasi zen kolonizazio gerra naturalizatu

COORDINADORA DE BARRIOS

eta zabaltzen duela. Hierarkia arrazialak erreproduzitzen ditu demokraziaren eta giza eskubideen falaziapen, eta euren logika geopolitiko eta kapitalistaren barruan egiten da hori”.

Prozesu judizial luzean, Tarajalen bizirik irten zirenak berriz kriminalizatu dituzte, eta larriagoa dena, migratzea delitua dela dioen ideia indartu egin da, *errua* pertsona horiena balitz bezala “migratu egin zutelako”.

“DAOUDAREN ANAIA NAIZ”

Nazioarteko migrazio politika “nekropolitika” dela diote migratzaileen eskubideen aldeko elkarteek, gogoratuak izateko eta dolu duin bat izateko eskubidea ere ukatzen baitzaie hildakoei. Tarajalgo kasuaren abokatu Patricia Fernándezen esanetan “arrazakeria modu bat” da pentsatzea pertsona batzuegatik negar egiteak ez duela merezi “heriotza haien bizitzako ibilbidearen parte bihurtu delako”.

Espainiako Estatuaren eta Marokoren arteko alde biko “kooperazio” akordioek migratzailea kriminalizatzea baino ez dute pertsegitzen, “mafien” kontrako borroka estakuru hartuta, Rabatek mugatik urrunago bidali ditzan

Aurtengoa Duintasunaren Martxaren XI. edizioa izan da, eta 250 elkarteren babesa lortu dute, horietako asko Euskal Herrikoak. Ceutako harrizko hondartza txikian dozenaka lagun elkartu dira otsailaren 3an: hainbatek afixak daramatzate eskuan, beste batzuek egia, justizia eta erreparazioa eskatzen duen pankarta luzea zabaldu dute, hesi txarrantxadun mehatxagarriaren itzala atzean dutela.

“Daoudaren anaia nagusia naiz, Tarajalgo biktimitako bat”, hasi da haietako bat. *La Marea* egunkariak jaso du bere testigantza osorik: “Hamar urte hauek gogoratzean nire sentimendu batzuk konpartitu nahi ditut zuekin. Zera mingots batek betetzen ditu gure bihotzak eta gure familienak. Minez eta pena handiz hitz egiten dut, hamar urte dira gure anaiak ondotik joan zirenetik, urte zailak. Hil ziren modua, Gobernuak nola egin zien tiro... mina sakondu besterik ez du egiten horrek”.

CAYUCOA El Hierro irlatik gertu, geldirik, abenduaren 10ean ateratako argazkian; barruan 70 pertsona zihoazen. Eskuinean, Tarajal hondartzan afixak eskuz egiten hamargarren urteurrenean, "Indarkeriarik ez mugetan", dio.

AZKEN SEI URTEETAKO URTE HILGARRIENA

Senitarteko baten heriotza mingarria da, baina aipatu ezin denean jasangaitza bihurtzen da. Ca-Minando Fronteras kolektiboak alarma piztu du, itsasoan Europara sartu nahian hiltzen diren pertsonen gaineko isiltasuna handituz doalako: hildakoak tabua bihurtu dira, estatuek errepresioarekin eta atxiloketekin erantzuten dutelako eta estigmak pertsegitzen dituelako haien familiak: "Tabuaren onarpen sozialak mesede egiten die muga kontrolatzeko politikei eta

gizatasunik gabeko diskurtso arrazistei", dio elkarteak bere azken txostenean.

Ca-Minando Fronterasek hogeitau hamabai bano gehiago daramatza migratzaileen eskubideen alde lanean –ARGIAko irakurleari seguruenik ezagun egingo zaio bere sortzaile den Helena Malenoren izena, Marokoko justiziak jazarritako kazetari eta aktibista–, eta urtero *Derecho a la Vida* (Bizitzarako eskubidea) txostena kaleratu ohi du hainbat erakunderen laguntzaz, tartean Nafarroako Gobernuak.

Mendebaldeko muga euroafrikarrean –Kanariar Uharteak, Gibraltarko itsa-

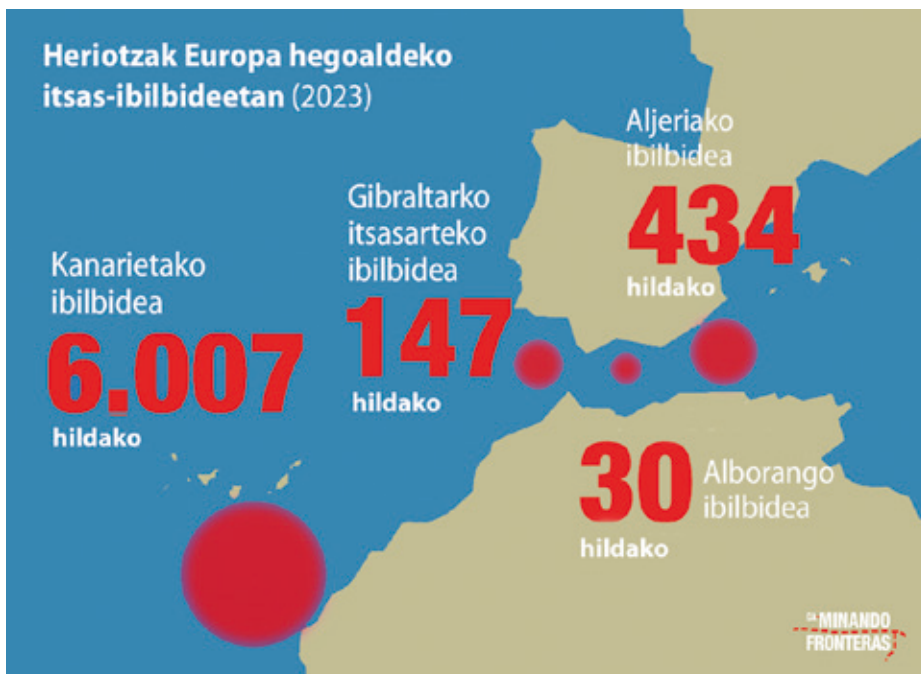
sartea, Alboran eta Aljeriako ibilbideak biltzen dituena– gertatzen diren giza eskubideen urraketak eta heriotzak monitorizatzen ditu Ca-Minando Fronterasek txostenean, eta horretarako "urtean 365 egunez eta egunean 24 orduz" lan egiten duen sare bat dauka. 2023ko datua ikaragarria da: 6.618 lagun hil ziren itsasoan muga horretatik Europara sartu nahian. Zifra horrek, bere horretan, nahikoa izan behar luke nazioartean lurrikara mediatiko bat sortzeko... Ba ez, eta egon zaitezketen zain.

Duela sei urte txostena egiten hasi zirenetik, iazkoa izan da urte hilgarriena –aurreko urteko hildako kopuruaren hirukoitza da–. Heriotza gehien-gehienak, Kanariar Uharteetara joateko Atlantikoko ibilbide arriskutsuetan gertatu ziren, 6.007 hildako zehazki.

SENEGAL EN ERREPRESIO PREBENTIBOA

Senegal bihurtu da migratzaileen abiapuntu nagusietakoa. Baliabide naturalak erazten dituzten atzerriko enpresen sistema kolonial batek agintzen du herrialdean. Egoera ekonomiko kaskarrak eta hauteskundearen testuinguruan Macky Sall presidentearen kontra sortu diren protestek eraginda, milaka gazte eta nerabe irten dira kalera, baina beste askok *cayuco*-etan migratzea beste irtenbiderik ez daukate momentu honetan: 843 senegaldar hil dira bidaiari horietan urrian, soilik hilabete bakarrean.

Europako herrialdeek migrazioaren kontrola esternalizatu dute eta jatorriko

estatuei eman diete migratzaileak erreprimitzeko zeregina. Hala, Senegalgo Gobernuak migratzaile "potenzial" eta antzeko kontzeptu gutxiesgarriak erabilita, itsasoratu baino lehen prebentiboki atxilotzen ditu haietako asko. Gainera, tratu txarrak jasan ondoren sorterrira itzularazten duten herritarrek porrot eta erruduntasun sentimenduarekin bizi behar du sarritan, eta horrek isiltasun handi bat sortzen du bere inguruan.

Espainiako Estatuaren eta Marokoren arteko aldebiko "kooperazio" akordioak ere norabide berean doaz: migrazioa kriminalizatzea baino ez dute pertsegitzen, mafien kontrako borroka estakuru hartuta. Madrilek itsas eremu zabalen gaineko subiranotasuna aitortu dio Rabati, honek Europara igaro nahi duten pertsonak bere mugetatik urrunago bidali ditzan.

Migratzaile askok hegoalderago jo dute, Marokoko Agadir eta Mendebaldeko Saharako Dajla hirien arteko eremura, handik Kanariar Uharteetara egiteko apenas flotatzen duten pneumatikozko txalupa ziztrinetan. Horrek, noski, arriskua areagotu duen neurrian hildako kopurua ere handitu du 2023. urtean: 1.418 lagunek galdu dute bizia.

84 ITSASONTZI OZEANOAK OSORIK IRENTSITA

Arrisku handiena Gambiatik bidaiatzen duten herritarrek dute, zalantzarik gabe. Urtero –normalean urri erditik aurrera– jende ugari hango kaietatik itsasontzi zatarretan irteten da, milaka kilometrotara dagoen espainiar artxipelagora nabigatzeko. Afrikako kostalde zabal hartan naufragio bat gertatzen denean herrialde askoren koordinazioa behar izaten da biktimak "aktiboki" bilatzeko, baina Ca-Minando Fronterasek salatu duenez ez da horrela izaten: "Atlantiko beste ibilbideetan gertatzen den be-

zala, hemen ere kontrol begirada soilaz egiten dira bilaketak".

2023ko urriaren 19an, Gambia eta Senegalgo mugan dagoen Kartong herritxotik *cayuco* bat irten zen 155 migratzaile zeramatzala. 155 pertsona, Kanariar Uharteetatik Europako atea gurutzatu eta bizitza duinago bat izateko esperantzarekin. Handik hiru astera, senideak Ca-Minando Fronteras kolektiboko ki-deekin kontaktuan jarri ziren larri, haien berririk ez zutelako oraindik. Aljeriako kostazainek erreskatatu zituztela zabal-

du zen hasiera batean, baina zurrumurru faltsua zen. Ez dira inon azaldu, itsasoak irentsi ditu beste asko bezala.

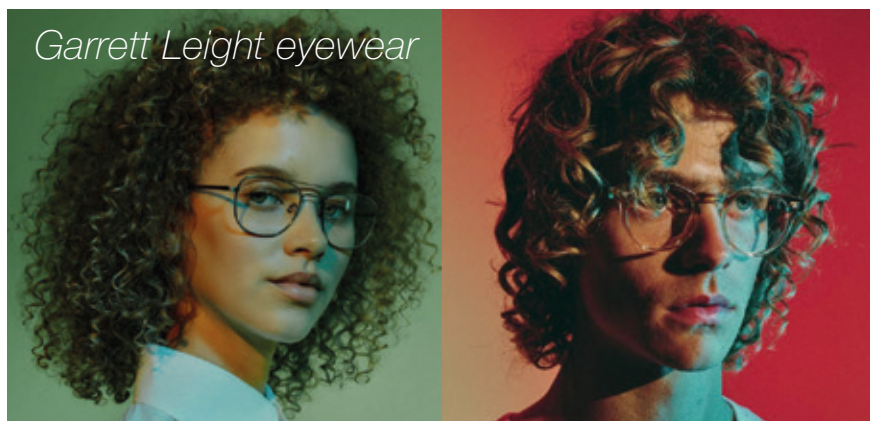
Txostenean migratzaileen eskubideen aldeko kolektiboak ziurtatu duenez, pasa den urtean gutxienez halako 84 itsasontzi desagertu ziren ozeanoan jendez gainezka muga euroafrikarra zeharkatu nahian, inolako arrastorik utzi gabe. Estatistikarik ez dago haien inguruan, ikusezinak bezain oroitezinak dira, eta Tarajalen hil zuten hamalagarren laguna bezala, haien izenik ez dakigu. ●

Kamerundik Europara, besoa odoletan igerian

Ludovic N. kamerundarrak –ez da bere benetako izena– 15 urte zituen Tarajalgora gertatu zenean. Urte batzuk lehenago osabarekin bere herriatik ihes egin eta bidaia amaigabea hasi zuen: basamortua gurutzatu ondoren Aljerian atxilotu zituzten, eta elkarrengandik bananduta, urte eta erdiz Marokon biziraun zuten mutikoak, kanpaleku klandestinoetan. Denbora horretan hainbatetan saiatu zen Espainiako Estatura sartzen, baina beste hainbestetan harrapatu, jipoitu eta kanporatu zuten basamortura.

2014ko otsailaren 6an Ludovic N. Ceutako hondartza txikian zegoen. Orain, bere salaketa Nazio Batuen Erakundera eraman dute, eta Europako Giza eta Konstituzio Eskubideen Aldeko Zentroak (ECCHR) bere webgunean zabalduko dokumentu baliotsu baten bidez jakin dezakegu gertatu zitzaiona.

Kamerundarrak ez zekien igeri, horregatik, flotagailu bat aldean hartu eta Tarajalgora hondartzako kai-muturraren harriztarrei helduta abiatu zen askatasun desiratuaren bila. Baina agenteek besoetan borra-kolpeak emanez egin zioten ongi etorria: igerian ez dakienari itsasoan heldulekurik gabe uztea zer da, homizidio saiakera ez bada? Besoa odolez urratuta eta negarra eragiteko gasarekin ezin arnasa harturik, aurrera jarraitu zuen hala ere, hondartzaren beste aldera iritsi arte. Berehala bueltarazi zuten txarrantxetatik kanpora, Marokora.

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

zinkunegioptika.com

